

KYTARA

ZÁKLADNÍ PŘEHLED PEDAGOGICKÝCH TÉMAT

(materiál určený zejména začínajícím učitelům základních uměleckých škol)

Autoři: Taťána Klánská, DiS.

Zdeněk Dvořák

Duben 2013

Předpoklady pro hru na nástroj

Vzhledem k tomu, že kytara je poněkud sporným fenoménem 20. i 21. století, je třeba k přijímacím zkouškám a k posuzování předpokladů dítěte ke hře na tento nástroj vycházet z hrubě zkeslené představy o kytarě jako takové, z představy většinou vytvořené zkušeností s médii jako je televize, rozhlas a dnes už i internet. Jen určité procento dětí přijde z prostředí informovaného o možnostech kytary a z prostředí vedoucímu k hudebnímu citění vůbec, děti díky vyspělé reprodukční technice nemají potřebu zpívat. Proto je při přijímací zkoušce podle mých zkušeností téměř nemožné zjistit míru jejich talentu, zvláště nechodí-li do PHV. Dítě by sice při přijímací zkoušce mělo zazpívat alespoň dvě lidové písničky, ale děti nejsou zvyklé používat hlasivky a dobře intonovat, pokud s nimi doma někdo čistě nezpívá nebo nemají dobré vedení ve školkách. Proto určitým vodítkem u většiny dětí je pro nás rytmus, schopnosti reprodukovat krátký rytmický úsek, kolik tónů slyší, zda melodie jde nahoru nebo dolů.

Dále provádíme zkoušku motoriky, Žijeme v době plné stresů, proto doporučujeme u přijímacích zkoušek zjistit, zda dítě vůbec dokáže uvolnit ruku, aby se mohla projevit motorická schopnost, doporučujeme dát zkusmo nástroj do ruky, posadit dítě tak, jak se má u kytary sedět. I způsob, jakým vezme nástroj dítě poprvé do ruky, může mnohé napovědět, Dále zjistit, zda dítě ví, která ruka je pravá a která levá a který prst je ukazováček atd.

Vše dosud uvedené je pochopitelně nutno posuzovat vzhledem k věku a zralosti uchazeče. Všeobecně lze ze zkušenosti říci, že jen velmi malé procento dětí je zcela bez talentu, důležitá je schopnost učitele najít k tomuto talentu cestu, která se může v jednotlivých případech velice lišit. Navyklé metody posuzování talentu mohou dovést k chybným závěrům. Dobré je vidět i zájem ze strany dítěte – proč sis vybral zrovna kytaru? Důležitý je zájem i rodičů, je dobré je také vidět a mluvit s nimi. U zkoušek se také může objevit fakt, rodiči často chápaný jako zásadní handicap, že dítě je levák. Podle našich zkušeností to ve výuce neznamena žádnou změnu, nástroj není třeba nijak přizpůsobovat (hrát na druhou stranu).

Co je důležité na počátku výuky

Na začátku výuky je důležité vysvětlit rodičům, že kytara není v žádném případě snadný nástroj, obtížností je srovnatelná s klavírem i houslemi, a také to není „kroužek“ - má to být sice činnost zájmová a pro radost, ale každodenní, práce se zapojením rodičů, na začátku opravdu stačí třeba 15 - 20 minut, ale denně. Přítomnost rodiče na hodině je žádoucí, pokud nemůže být celou dobu, tak alespoň chvíli na konci, kdy mu pedagog vysvětlí, co a jak má s dítětem cvičit. Dítě si zvykne, že cvičení na nástroj patří ke každodennímu rituálu. Také je dobré před přijetím dítěte zjistit, kolik jiných aktivit má (někteří rodiče mají tendenci vyplnit svému potomkovi každou volnou minutu v týdnu - fotbal, tanec, jazyky, keramika, plavání, v pátek nic nemá, tak ať jde na kytaru) Důležitý je výběr nástroje, aby rodiče nekoupili bez konzultace nevyhovující kytaru (velikost, typ).

Jaké postupy lze využít při výuce – „mininávody“ na výuku situací specifických pro kytaru

Při zdravém myšlení každému pohybu na nástroji včetně všech „mininávodů“ vycházíme z předpokladu, že člověku tečou slzy, protože je smutný a ne opačně. Všechny návody musí vycházet

z vnitřní představivosti. Dýchání bude zdravé a správné tehdy, pokud žák bude poučen a veden k uvolnění celého těla. Správné dýchání se dostaví jako samozřejmost. Vibrato je výrazový prostředek pro umocnění melodické linky, je ho tolik možností neustále se vyvíjejících a tvoří se na základě hudební představivosti. Co se týká hry v polohách, je dokonce pro začínajícího kytaristu lehčí než hra v prvních polohách, kde musí být ruka v jemně jiném úhlu. Je také velmi důležité od začátku chápat hudební frázi a artikulaci na základě tepu srdce nebo způsobu řeči. Nejpřirozenějším a prvním nástrojem je lidský hlas - co člověk udělá při příchodu na svět? Otevře pusu a vydá zvuk. Proto doporučujeme vše, co hrajeme, zazpívat. Co se týká hry levé ruky, je potřeba od počátku redukovat opírání palce, dochází tak k zbytečné křeči.

Jaké nejčastější chyby děláme ?

Dítě musí rozumět, co po něm chceme. Když nereaguje, ujistěme se radši dvakrát, zda ví, na co se ptáme. To, co nám se zdá zcela srozumitelným, nemusí pro dítě být vůbec jasné.

Chybou je postupovat u každého žáka stejně. Každé dítě má své tempo, někdo jde už od začátku rychle, někdo má těžší a pomalejší začátky a pak překvapí.

Další častou chybou je oddělování techniky a hudebního citění. Od samého začátku, kdy dítě hraje jednoduchou písničku či jednohlasou melodii, učme ho vnímat frázi, neučíme jen správné noty s tím, že na hudbu a prožitek jsou ještě malí.

Dítě je nutno pozitivně motivovat. Žák přinese poprvé novou skladbu, na kterou se těšil, a chce se pochlubit, jak se ji za ten týden naučil. Pochopitelně jsou tam chyby. Doporučujeme napřed pochválit, vyzdvihnout to pozitivní, co udělal, i kdyby to byla jen jedna věc. A teprve pak odkrývat chyby, upozornit na špatně přečtené noty a rytmus. I když tak v podstatě rozvrtáme celou skladbu, nic se neděje, když neprojevíme napoprvé netrpělivost a podráždění. Toto je příklad z vlastní zkušenosti. Člověk se těší, jak překvapí, a dozví se, že je to všechno špatně. Na dítě to působí jak studená sprcha. Jiná věc je, když žák po několika týdnech či měsících vytrvale hraje špatné noty a rytmus i přes to, že noty se hemží barevnými poznámkami a notami v kroužku, zde končí laskavá tolerance.

Dítěti je velmi snadné ublížit. Dnešní děti mají často suverénní i drzé vystupování - nebo to tak alespoň můžeme vnímat. Ve většině případů ale maskují vnitřní nejistotu a nedostatek sebevědomí. Děti dnešní doby se potýkají ve velké většině s problémy neúplné rodiny, mnoho dětí je vychováváno nevlastním rodičem, ještě více dětí vyrůstá jen s matkou, dále v úplných rodinách je velká zaměstnanost obou rodičů, dojíždění ze vzdálených míst za Prahou a děti přitom mívají nejmodernější mobily, notebooky, tablety, tedy vymoženosti určené ke komunikaci, ale mnoho dětí právě s komunikací mívá problém.

My, učitelé na ZUŠ, máme vlastně velkou moc. Na profesionální dráhu připravíme během praxe jen několik vyvolených žáků. Ale jako jedna z autorit máme možnost děti po dobu základní školní docházky nenásilně formovat směrem k umění, ke krásnu, ukázat jim trochu jiné světy, budovat jim estetické citění, které je čím dál tím víc na základních školách i v rodinách velmi opomíjeno. Napadlo vás někdy si spočítat, že chodí - li dítě jednou týdně na hodinu kytary, kolik je to hodin za rok, za dva, za celý první cyklus? Mezi 7. a 14. rokem, což odpovídá prvnímu cyklu na ZUŠ. mají děti schopnost vnímat osobnosti kolem sebe a mohou je uznávat a napodobovat. Je možno si přirozeně získat

respekt, který je tvůrčí v mnoha výchovných směrech. Zde je možno zasáhnout do života dětí zásadním způsobem.

Učitel musí vycítit, z čeho má dítě radost a na tom postavit přístup k němu. Nutné je předehrávání skladeb učitelem a poznávání repertoáru nahrávkami z různých CD, návštěvou koncertů nebo zaujatým vyprávěním.

Vyučovací hodina by měla mít formu a rytmus symfonie: úvod – střed – závěr. To vše musí provázet radost ze setkání na hodině a radost z hudby.

Stejně tak jako v prožívání sedmi barev a sedmi odstínů je konsekventní prožívání hudebních intervalů a akordů. Je třeba vědět, v jakém věku je dítě schopno těchto prožitků. Nemluvíme o intonování nebo rozumovém zdůvodnění. Argument, že hudební teorie je k tomu, aby děti věděly, co hrají, pochází z nesprávného pozorování. Jedná se, stejně jako u hry na nástroj, o pouhou techniku, která ještě nedělá hudbu.

Hudebnost musí přinášet rytmus, ale cvičení rytmu znamená, že ho učíme také objevovat ve všech věcech kolem sebe (roční období, dny v týdnu, denní doby, změny v přírodě).

Autorita učitele by se postupně měla změnit v přátelství, zejména po 14. roce věku žáka. Zde také totiž často končí úspěšné období takzvaných zázračných dětí, které byly necitlivě vyučovány a naopak začínají na sebe upozorňovat osobnosti před tím nevýrazné. Na soutěžích býváme často překvapeni výkony před časem nadějných dětí, které najednou „jdou dolů“, a naopak často zazáří talenty, které si pamatujeme jako slibné. Proč tomu tak je? To je samozřejmě téma velmi obsáhlé, ale v zásadě lze odpovědět tak, že dítě v pubertě ztrácí intuici, kterou je v tomto věku nutné nahrazovat rozumem.

Jaké způsoby výuky můžeme zvolit

U nejmladší věkové skupiny, u dětí 5.- 6 let, je nutno od začátku nenásilně, ale nekompromisně dbát na správné držení nástroje. (u kytary je bohužel vcelku častý zlovyk, že dítě doma nemá podložky pod nohu, že sedí na měkkém gauči, noty má na zemi atp.). Co nejdříve hrajeme na prázdných strunách, aby dítě ve chvíli, kdy přistoupí levá ruka a je nutné soustředit se na ni, měla by pravá ruka už hrát automaticky, přecházet ze struny na strunu, a to appoyando i tirando. Ovšem hrát několik měsíců na prázdných strunách? K tomu máme vynikající kytarové školy, kde hraje ke všem cvičením i učitel, viz níže. Hra na prázdných strunách také přináší možnost, že se dítě nenásilně a postupně naučí poznávat jména not zapsané v notové osnově.

Na začátku doporučujeme hru dopadem, appoyando, ruka je ukotvena a dítě nedělá zbytečné pohyby navíc, ale brzy začínáme i se hrou tirando (bez dopadu) Ve chvíli, kdy dítě začíná hrát z not, snažíme se, aby nehledělo stále na hmatník - brzy pochopí, že drží-li dobře levou ruku, tak ho prsty poslouchají a samy se položí na správné místo, pokud ne, tak se podívám, několikrát zopakují – od toho je cvičení.

Za jednu z nejdůležitějších věcí považujeme naučit dítě od začátku **dobře a účelně cvičit, nikoliv přehrávat**. I když hraje jednoduchou jednohlasou písničku, rozdělíme mu ji na frázi, kterou si několikrát zopakují a teprve pak jde dál.

Dítě by mělo umět zazpívat to, co hraje. Když v některých částech skladby nejde složitější rytmus, nemusíme hned za pomoci zvýšeného hlasu volat pr. va, dru. ha tře ti...zkusíme rytmus vyteskat, vyťukat, zazpívat, dát těžkému místu text, někdy je to opravdu účinnější než „vojenské“ počítání.

Další věc je naučit dítě číst ve skladbě nejen noty. Mělo by si uvědomit předznamenání, takt, název skladby, když je napsáno cizím jazykem, přeložíme, když se v notách vyskytne italské názvosloví, zeptáme se, zda si z nauky pamatuje, co to znamená – a tady se dostáváme k otázce, jak zařídit, aby dítě povinnou hudební nauku propojilo s hudební praxí.

Proč děti mají obecně většinou nechuť k hudební teorii?

Při výuce například hudebních intervalů je v první řadě zážitek, potom jeho intonace, posléze jeho interpretace na nástroji a nakonec zapsání do not.

Pokud se poruší tento postup, ztrácíme na hudebnosti a na intuitivním projevu. Ve výuce je důležitý způsob. Snažit se mluvit nejen k rozumu, ale k pocitu, k celé duši. Hudba je velké tajemství a její zákonitosti je podstatné přijmout v symbolech a ne pouhým intelektem. Můžeme vycházet z výroku velkého myslitele a filosofa J.W. Goetha - „vše pomíjivé je v podobenství.“ Například můžeme říci, že noty jsou lodička, která převáží na druhý břeh, kde je království krásna. Ale bez not se neobejdeme. Děti pochopí vysvětlení, že noty jsou jako písmenka – když se naučíš jednotlivá písmena, přečteš slova a celé věty. Stejně tak každá nota má své jméno a když si je zapamatujeme, přečteme z not písničku.

Každé dítě má své tempo. Některé chce od začátku umět noty, jiné se tomu brání.

Dříve se začínalo hrát na kytaru běžně v deseti letech, teď, díky malým kytarám i kytarovým školám začínáme v předškolním věku. Jsou lidé, kteří namítnou, že když začne dítě v pěti, po dvou letech je tam, kam se dostane dítě začínající v osmi letech už za půl roku. Ale pozor. O toto nejde. Dítě, které si zvykne být v každodenním kontaktu s hudbou a s nástrojem v době, kdy ještě nechodí do školy, nebo zrovna začne chodit do první třídy, dítě, které se naučí vnímat hudbu, pochopí noty dříve než abecedu – pro takové dítě je hudba **dalším mateřským jazykem**.

Prostředky:

- správné sezení a držení nástroje a z něho vycházející uvolněný pocit celého těla
- úhoz prsty dopadem i bez dopadu třeba používat individuálně (s ohledem na fyzické předpoklady) a vést žáka v první řadě k tónové představě
- střídavý úhoz na jedné struně v různých kombinacích (i+m, i+a, m+a atd.)
- střídavý úhoz na sousedních strunách
- hra jednohlasu na všech strunách
- příprava ke hře stupnic
- nácvik přechodů mezi strunami pro hru melodických postupů (prsty i – m, m – a, i – a, i – m – a)
- úhoz p+i, p+m, i+p, m+p střídavě
- hra vícehlasu s využitím prázdných strun (na sousedních i vzdálenějších strunách)
- současný úhoz i+m, i+a, m+a
- bas a dvouhlasá příznávka (současně a rozloženě)
- jednoduché akordické rozklady s použitím základních akordů pro jednoduchý doprovod
- různé typy rozkladů v rytmických obměnách

Podporovat osamostatňování a nezávislost obou rukou

- Synchronizace prstů levé a pravé ruky
- Improvizace rytmických modelů na stupnicích, melodických řadách nebo vhodných etudách
- Základní tónové rejstříky – sul ponticello, sul tasto

Technická cvičení pro rozvíjení hry prstů pravé ruky

- hra jednohlasu na všech strunách (nejrůznější typy nácvičku v rytmech, s dopadem i bez dopadu, různé kombinace prstů)
- hra vícehlasu
- úhoz dopadem i bez dopadu je třeba používat na základě tónové představy a vést žáka individuálně
- nácviček přechodů mezi strunami pro hru melodických postupů (kombinace palce a prstů, hra pasáží p – m, p – i)
- různé druhy přípravy prstů pravé ruky u hry rozkladů
- příprava všech prstů najednou, nebo příprava následujícího prstu

Technická cvičení pro rozvíjení hry prstů levé ruky

- základní postavení - I., V., IX. poloha
- hra bez opory (protitlaku) palce
- ovládání jednotlivých prstů z položeného postavení
- osamostatnění a nezávislost prstů
- střídání dvou prstů na jedné struně - 1-2, 1-3, 1-4 atd.
- chromatické řady
- přechod ze struny na strunu
- orientace na hmatníku do VII. polohy

Tradiční i nové přístupy – nástrojové školy

T. Stachak	Gitara pierwsza klasa I. (s propracovaným doprovodem II.kytary)
C. Süsler	Škola pro začátečníky (s propracovaným doprovodem II.kytary), 200 kytarových cvičení a skladeb,
J. Horáček	Moje kytara
F. Gray	Guitar for beginning I., II.
T. Stachak	Gitara ekstra klasa
C. Hartog	Guitar Timer, String Walker, Titbits for young Guitarists, Tapas de Espagna
F. Kleyjnans	Le Coin Des Guitaristes Op. 119
Š. Rak	Minutová sóla, Rozmary
J. Horáček	Mikrokosmos
M. Zelenka	Album I.
M. Linnemann	Výběr z díla

M.Matoušek Take it
 L.Brouwer Estudios sencillos
 Tatiana Stachak Zaproszenie do walca na gitarę
 Jaroslav Kormunda: Chceme hrát na klasickou kytaru (OPUS Print)
 Francis Kleynjans: Mes débuts a la guitare (Henry Lemoine) + CD
 Juan Antonio Muro: Basic Pieces I, II (Chanterelle) +CD
 Hubert Käppel: Gitarrenschnle (AMA Verlag) + CD
 Ctibor Süsser: 200 kytarových cvičení a skladeb, Kytarová škola (Editio Süsser)
 Ingo Brzoska: Die AMA Gitarrenschnle für Kinder (AMA Verlag) + CD
 Ingo Brzoska: Gitarren Spielereie (AMA Verlag)
 Miroslav Kolba: Škola na kytaru hrou (Nakladatelství Španělka)
 Los geht's - Spielbuch (Schott)
 Hans Joachim Teschner: FRIDOLIN (Heinrichshofen)
 Cees Hartog: Gitarren Starter (ALSBACH-EDUCA, Holland)
 Jiří Köhler: Škola hry pro každého (Panton international)
 Jiří Köhler: Co Čech, to kytarista (Panton International)
 Solo now: Progresivní kytarová škola (Chanterelle)
 Robert Benedict: Sight Reading for the Classical Guitar I - V (Belwin Mills Publishing Corp.)
 Julio S. Sagreras: Las primeras lecciones (Ricordi)
 Jiří Horáček: K lidové písni s kytarou I (Supraphon)
 Jiří Horáček: Moje kytara I (Supraphon)
 Jiří Nečekal - Petr Mandel: Hra na kytaru (Supraphon)
 Štěpán Urban: Přípravná škola hry na kytaru (Panton)
 Jiří Jirmal: Škola hry na kytaru pro začátečníky (Supraphon)

Výběr technických cvičení etud a přednesových skladeb

Technická cvičení

Ricardo Iznaolla: Kitharologus (Chanterelle)
 Scott Tennant: Pumping nylon (Alfred Publishing)
 P. Paolini – Scale per Chitarra (Ricordi)
 Francisco Tarrega: Complete technical studies
 Abel Carlevaro: Serie didactica – (Chanterelle)
 Ricardo Iznaolla: Kitharologus (Chanterelle)
 Christopher Berg: Mastering guitar technique (Mel Bay)
 Leo Brouwer + Paolo Paolini – Scale per Chitarra (Ricordi)
 Miguel Ablóniz: 50 Arpeggios for the Right Hand (Berben)
 Dionisio Aguado: Studi per chitarra
 Dionisio Aguado: Metodo de Guitarra (Chanterelle)
 Mauro Giuliani: 120 cvičení pro pravou ruku

Etudy všeobecně

Mateo Carcassi: 36 preludií
 Mateo Carcassi: Etudy op. 60, 6 capricií
 Scott Tennant: Pumping nylon II.
 Scott Tennant: Pumping nylon 2.-3.sešit
 Leo Brouwer: Etudy – 1.řada
 Leo Brouwer: Etudy – 2. řada
 Leo Brouwer: Etudy – 5 řada
 J. Wanders: 30 studies for guitar (Broekmans
 Jiří Jirmal: Základy kytarové techniky (Panton)
 Jiří Jirmal: 24 etud
 Jan Truhlář: Instruktivní skladbičky
 Mauro Giuliani: Etudy op.100, 111
 Fernando Sor: Etudy op.31, 35, 60,
 Francisco Tárrega: Etudy
 Francesco Molino: Preludia - výběr
 Abel Carlevaro: Microestudios (Chanterelle)
 Jaroslav Kormunda: 20 etud pro nezletilce (OPUS Print
 Milan Zelenka – Jana Obrovská: Snadné etudy pro kytaru - 1. díl
 Fernando Sor: Op. 31, 35
 Fernando Carulli: 24 preludií op.114
 F.Carulli: Preludia op. 114, Etudy díl B
 Mauro Giuliani: Op. 100
 Julio Sagreras: 2. díl
 Hubert Käppel: 22 etud
 Pujol: etudy (výběr)
 Francesco Molino: Preludia
 Jaroslav Kormunda: 20 etud pro nezletilce (OPUS Print)
 Hubert Käppel: 33 etud
 Hubert Käppel – 44 Gitarrenetüden für die Mittelstufe (Chanterelle)
 Maximo Diego Pujol: Etudy 1.díl
 Julio Sagreras
 Francisco Tárrega - Etudy
 Milan Zelenka – Jana Obrovská: Snadné etudy pro kytaru - 1. díl
 D. Aguado: výběr –
 Fernando Sor – Etudy op.31, 35, 60
 Michal Tröster – 10 Etüden (Vogt a Fritz)
 Emilio Pujol – výběr etud
 L.Legnani: Capriccia – výběr (Chanterelle)
 Julio Sagreras
 Francisco Tárrega - Etudy

Jiří Jirmal: 24 etud (Supraphon)
 Milan Zelenka – Jana Obrovská: Snadné etudy pro kytaru - 1. díl
 Napoleon Coste – Etudy op. 38 - výběr
 Fernando Sor – Etudy op.31, 35, 60
 Michal Tröster – 10 Etüden (Vogt a Fritz)
 F. Molino: Preludia – výběr
 H. Villa Lobos: Etudy č. 1, 6, 8
 Přednesy - doporučení výběru skladeb pro 1- 6 ročníky

1 roč.

Štěpán Rak: 15 descriptive pieces (OPUS Print)
 Štěpán Rak: Rozmary (Panton)
 Štěpán Rak: Minutová sóla
 Libor Fišer: Obrázky z prázdnin (OPUS Print)
 Carlo Domeniconi: 24 Klangbilder 1.- 4. roč. (Margaux)
 Pavel Helebrand: Písničky pro mladé kytaristy I. a II. díl (OPUS Print)
 Milan Zelenka - Jana Obrovská: I. album pro kytaru (Supraphon)
 Jaime Zenamon: Epigramme I (Margaux)
 Cees Hartog: String Walker (ALSBACH-EDUCA Holland)
 Karel Zezulka: Instruktivní skladbičky
 Jiří Horáček: Kytarové hrátky
 Miloslav Matoušek: Je to paráda
 Maria Linnemann: Gitarren Geschichten I, II (Ricordi), Die Nase des Kamels (Ricordi)
 Maria Linemanne: Snapshots of China (Ricordi)
 Horst Großnick: Things for strings (Hubertus Nogatz Verlag)
 Gustav Gunsenheimer: Neun leichte Stücke (Verlag Vogt & Fritz)
 Achim Kohl: Guitarjuggler (Klangfarbe Musikverlag)
 Michael Langer: Die Zipfelmütz (Doblinger)

2 roč.

Libor Fišer: Obrázky z prázdnin (OPUS Print)
 Carlo Domeniconi: 24 Klangbilder 1.- 4. roč. (Margaux)
 Pavel Helebrand: Písničky pro mladé kytaristy I. a II. díl (OPUS Print)
 Stanislav Juřica: Národní písně
 Milan Zelenka - Jana Obrovská: I. album pro kytaru (Supraphon)
 Milan Zelenka: Hrajeme již v polohách (Easy Czech)
 Guitar music for beginners (Editio Musica Budapest)
 Jaime Zenamon: Epigramme I (Margaux)
 Nikita Koshkin: 24 Easy Pieces (Orpheé)
 Y. Rivoal: Le répertoire du Giutatiriste (Henry Lemoine)
 Jürg Kindle: Manège frei (Edition Hug)
 Cees Hartog: String Walker (ALSBACH-EDUCA Holland)

Cees Hartog: Latin Americans , Blues, Folksongs...for classical guitar Karel Zezulka: Instruktivní skladbičky

Heinz Teuchert: Meine ersten Gitarrenstücke – Heft 2 (Ricordi)

Jiří Horáček: Kytarové hrátky

Ctibor Süsler: 77 drobných melodií (Editio Süsler)

Miloslav Matoušek: Je to paráda (Musica Viva)

Miloslav Matoušek: Take it (Musica Viva)

Maria Linnemann: Gitarren Geschichten I, II (Ricordi)

Maria Linnemann: Die Nase des Kamels (Ricordi)

Maria Linemann: Snapshots of China (Ricordi)

Horst Grossnick: Things for strings (Hubertus Nogatz Verlag)

Horst Grossnick: Stadtbummel (Verlag Hubertus)

Gérard Montreuil: Divertissements pour guitare (Doberman)

Achim Kohl: Gitarjuggler (Klangfarbe Musikverlag)

Michael Langer: Die Zipfelmütze (Doblinger)

Michael Langer: Schon wieder Saitenwind (Doblinger)

Leslie Searle: Guitar fun – Book 1 (15 easy solo for guitar)

Józef Powroźniak: Skladby dávných mistrů (Polskie Wydawnictwo Muzyczne)

Heinz Teuchert: Einstimmige Spielstücke in 7 verschiedenen Lagen (Ricordi)

Heinz Teuchert: 26 erste Gitarrenstücke (Ricordi), 21 Lieder für das erste Spiel mit

3.roč

Štěpán Rak: 15 Descriptive Pieces

Milan Zelenka: Hrajeme již v polohách (Easy Czech)

Milan Zelenka – Jana Obrovská: I. album pro kytaru

Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)

Milan Tesař: Snadné žánrové skladby (OPUS Print)

Stanislav Juřica: 50 lidových písní

Milan Zelenka: Co napoví národní píseň (Easy Czech)

Jiří Jirmal: Staří španělští mistři (výběr)

Heinz Teuchert: Meine ersten Gitarrenstücke – Heft 2 (Ricordi)

Guitar music for beginners (Editio Musica Budapest)

Ingo Brzoska: Gitarren Spielerei II. (AMA VERLAG)

Horst Grossnick: Luftsprünge (Verlag Hubertus)

Miloslav Matoušek: Indou (Musica Viva)

Miloslav Matoušek: Take it (Musica Viva)

Maria Linnemann: Leichte Folkstücke (Ricordi)

Michael Langer: Achtung, frischer Saitenwind (Doblinger)

Cees Hartog: Latin Americans Blues, Folksongs..for classical guitar, Guitar Crackers
(ALSBACH- EDUCA Holland)

Horst Grossnick: More Things for Strings (Verlag Hubertus)

Leslie Searle: Guitar Fun – Book 1 (15 easy solo for guitar)

Gérard Montreuil: Divertissements pour guitare (Doberman)
 Francis Kleynjans: Le coin de l'enfance op. 97 (Henry Lemoine)
 Patrick Steinbach: Celtic Classics (Ricordi)
 John Williams: The baroque book – Intermediate guitar solos (Chanterelle)
 Jaroslav Kormunda: Španělské písně a tance (OPUS Print)
 výběr z klasických autorů
 Francis Kleynjans – Suite aubracoise
 Dietmar Ungerank: Sieben Zwerge (Margaux)
 K.Scheit – Leichte Renaissance Stücke
 Martin Rätz: Kleine Serenade
 Emil Hradecký: Tance pro kytaru
 Willy Hintermeyer: Der junge Gitarre-solist (Musikverlag Josef Preisler)

4. ročník

John Williams: The Baroque book (Chantarelle)
 Heinz Teuchert: Meine ersten Gitarrenstücke – Heft 2 (Ricordi)
 Roland Dyens: 20 letters (Henry Lemoine)
 Maria Linnemann: Neue Folklorstücke für Gitarre (Ricordi)
 Maria Linemann: Sagen und Landschaften (Ricordi)
 Horst Grossnick: Things for Guitar (Verlag Hubertus)
 Milan Zelenka – Jana Obrovská: I. album pro kytaru
 Milan Zelenka: Co napoví národní píseň
 Milan Zelenka: Hrajeme již v polohách
 Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)
 výběr ze skladeb klasických autorů
 Francisco Tárrega: Lagrima
 Francesco da Milano: Pavany

5. ročník

Francesco da Milano
 John Dowland
 Gaspar Sanz
 Luis Milan
 Silvius Leopold Weiss
 Jan Antonín Losy
 Johann Sebastian Bach
 Giuseppe Brescianello
 Robert de Visée
 Ludovico Roncalli
 Klasiker der Gitarre (výběr)
 Fernando Sor: 20 menuetů (Schott)
 Johann Kaspar Mertz: Cvičení a lehké skladby pro kytaru

Roland Dyens: 20 lettres pour guitare solo (Henry Lemoine)
 Francisco Tárrega: Preludia (výběr)
 Guitar music for beginners (Editio Musica Budapest)
 Jorge Cardoso: výběr
 Maria Linemann: Sagen und Landschaften (Ricordi)
 Jarmil Burghauser: 6 českých tanců
 Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)
 Milan Tesař: Album dvaceti kytarových skladeb (Reflex)
 Milan Tesař: Best of Milan Tesař (OPUS Print)
 Steffen Molderings: For you for me
 Felix Janosa: Viva la guitarra (Ricordi)
 Francis Kleynjans: Le coin de l'enfance op. 97 (Henry Lemoine)
 Ctibor Süsler: Skladby pro kytaru
 Ctibor Süsler: Fantazie ze světa minerálů
 Horst Grossnick: Caledonian Summer (Verlag Hubertus)
 Nikita Koshkin: Alles Gute (Margaux)
 Julio Sagreras
 Jaime Zenamon: Epigrame II (Edition Margaux)
 Francis Kleynjans: Suite sud-américaine (Edition Margaux)
 Alexandre Tansman: Douze pièces faciles pour guitare (Edition Max Eschig)
 Klaus Schindler: Swinging (Vogt&Fritz)
 Brian Hodel: Southamerican pieces (Edition Margaux)

Výběry skladeb:

- Francesco da Milano
- John Dowland
- Gaspar Sanz
- Luis Milan
- Silvius Leopold Weiss
- Jan Antonín Losy
- Ivan Jelínek
- Johann Sebastian Bach
- Giuseppe Brescianello
- Robert de Visée
- Ludovico Roncalli
- Jiří Tichota: Hudba českých loutnových tabulatur
- Stanislav Juřica: Z českých loutnových tabulatur
- Guitar music for beginners (Editio Musica Budapest)
- Klassiker der Gitarre - výběr
- Francesco Molino
- Mauro Giuliani: 3 sonatiny (Supraphon)
- Fernando Sor

- Antonio Diabelli
- Wenceslas Matejka: Sonata C dur
- Filippe Gragnani
- Fernando Carulli
- Štěpán Urban: Charakteristické skladby
- Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)
- Manuel Maria Ponce: Preludia - výběr (Tecla Editions)
- Heitor Villa Lobos: Preludium č. 3, 4

6. ročník

výběry skladeb:

Francesco da Milano

John Dowland

Gaspar Sanz

Luis Milan

Silvius Leopold Weiss

Jan Antonín Losy

Ivan Jelínek

Johann Sebastian Bach

Giuseppe Brescianello

Robert de Visée

Ludovico Roncalli

Jiří Tichota: Hudba českých loutnových tabulatur

Stanislav Juřica: Z českých loutnových tabulatur

Guitar music for beginners (Editio Musica Budapest)

Klassiker der Gitarre - výběr

Francesco Molino

Mauro Giuliani: 3 sonatiny (Supraphon)

Fernando Sor

Antonio Diabelli

Wenceslas Matejka: Sonata C dur

Filippe Gragnani

Fernando Carulli

Štěpán Urban: Charakteristické skladby

Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)

Manuel Maria Ponce: Preludia - výběr (Tecla Editions)

Heitor Villa Lobos: Preludium č. 3, 4

Francisco Tárrega: Preludia

Michael Langer: Suite Latina

Steffen Molderings: For you and for me

Felix Janosa: Viva la guitarra! (Ricordi)

Roland Dyens: 20 lettres pour guitare solo (Henry Lemoine)

Jaroslav Kormunda: 6 Microvalses (OPUS Print)
 Nikita Koshkin
 Štěpán Rak
 Milan Tesař: Album 20 kytarových skladeb (Reflex)
 Horst Grossnick: Caledonian Summer (Verlag Hubertus)
 Pierre Lerich: Six préludes (Max Eschig)
 Brian Hodel: Southamerican pieces (Edition Margaux)
 Francis Kleyjnans: Deux vales op. 64 (Henry Lemoine)

7. ročník

výběry skladeb:

Francesco da Milano
 John Dowland
 Gaspar Sanz
 Luis Milan
 Girolamo Frescobaldi
 Silvius Leopold Weiss
 Alonso Mudarra
 Jan Antonín Losy
 Ivan Jelínek
 Johann Sebastian Bach
 Domenico Scarlatti
 Giuseppe Brescianello
 Robert de Visée
 Ludovico Roncalli
 Jiří Tichota: Hudba českých loutnových tabulatur
 Stanislav Juřica: Z českých loutnových tabulatur
 Renesanční loutnové fantazie (úprava Stanislav Juřica – F-Print)
 Lautenmusik des 17. und 18. Jahrhunderts (DVfM 32071)
 Lautenmusik aus der Renaissance (DVfM 32022)
 Treasures of the Baroque 1, 2, 3 (Mel Bay)
 Guitar music for beginners (Editio Musica Budapest)
 Klassiker der Gitarre - výběr
 Francesco Molino
 Mauro Giuliani: Variace na Savojské téma, na Händelovo téma, Sonáta C dur, Kytka, Sonatina op 71 č. 3 (Ricordi)
 Fernando Sor: Variace Folia d'Espagna, Introduction and Variations on Malbrough op.28, Introduction and Variations on Que ne...la fougére, Sonata op. 15, Valčíky (Schott), 20 ausgewählte Menuette (Schott)
 Antonio Diabelli
 Filippa Gragnani
 Fernando Carulli

Domenico Cimarosa: Sixteen Sonatas for guitar (Angel Music Publications)
 Johann Kaspar Mertz: 3 Nocturna, Didactic and easy pieces (Chanterelle)
 Julio S. Sagreras: Guitar works – 48 guitar works and transcriptions (Chanterelle)
 Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)
 Heitor Villa Lobos: Preludia
 Manuel Maria Ponce: Preludia, Cuatro piezas para guitarra (Schott)
 Federico Moreno Torroba: Castillos de España – výběr (Opera tres)
 Miguel Llobet: 10 katalánských písní (výběr)
 Leo Brouwer: Berceuse
 Jorge Morel
 Luigi Legnani: Capriccia (výběr)
 Emilio Pujol: Preludia (výběr)
 Francisco Tárrega
 Agustin Barrios
 Nikita Koshkin: Homage à André Segovia, Preludio a Valse (Henry Lemoine)
 Štěpán Urban: Impromptus 1 – 4 (Editio Supraphon)
 Milan Tesař: Czech colours
 M. D. Pujol – Preludia, Sonatina, Elegia, Suites del Plata (Editions Orphée)
 Francis Kleynjans: Petites pièces intimes (Gérard Billaudot), Deux lamenti op. 74 (Musicales Transatlantiques), 2 danses espagnoles op. 147 (Edition Margaux)
 Antonio Lauro: Venezuelské valčíky – výběr

Výrazové prostředky hry – kdy a jak je používat

U žáků pěstujeme smysl pro kulturu tónu, dynamiku a výraz. Zdokonalujeme frázování, seznamujeme se s artikulací, cvičíme samostatnost a nezávislost rukou. Důležité je zařazovat skladbičky různého charakteru a stylu a vést žáka k samostatnosti v domácí přípravě a ke sluchové sebekontrolě. Seznamujeme se základními tónovými rejstříky – sul ponticello, sul tasto. Dalším důležitým aspektem je od počátku hra z listu a rozvíjení hudební představivosti hrou z paměti.

Jak motivovat žáky

Málokteré dítě chodí od začátku do hodin jen kvůli samotné hudbě. Dítě do hodin bude v podstatě chodit z velké části kvůli učiteli. Je nutné si vybudovat vztah, vzájemně se na sebe těšit. Dítě musí cítit, že ho pedagog má rád, že učitele zajímá, jak mu je, jaký mělo ve škole den, že učitel pozná, když dítěti není dobře nebo ho něco trápí. Jsou děti, pro které je motivem soutěž nebo koncert, pobyt na mistrovských kurzech. Jiné dítě motivuje třeba hraní duet nebo písniček. Motivující je i repertoár – žák samozřejmě nemůže hrát jen to, co se mu líbí, ale osvědčuje se dát mu na výběr, jedná – li se o skladby na soutěž nebo na koncert. Dítě můžeme vzít či poslat na koncert, i na jiný než kytarový, můžeme ho nasměrovat, co si lze doma poslechnout.

Kde najdeme další informace

Používané metodiky hry (zpracovány významnými pedagogy nástroje):

Scott Tennant: Pumping nylon (Alfred Publishing)
Snadná kytarová dua 1..díl, 2. díl (Edice kytara)

Hubert Käppel: Gitarrenschule (AMA Verlag) + CD
Solo now: Progresivní kytarová škola (Chanterelle)

Robert Benedict: Sight Reading for the Classical Guitar I - V (Belwin Mills Publishing Corp.)

Julio S. Sagreras: Las primeras lecciones (Ricordi)

Komorní hra

Petr Eben: 33 Czech folksongs (Chanterelle)

Gitarrenduos für Anfänger (Editio Musica Budapest)

Gerald Schwertberger: Guitar sounds 1 (Doblinger)

Hans Joachim Teschner: Fridolins Reisetagebuch 2 (Heinrichshofen)

Pieter van der Staak: 6 easy pieces for two guitars (Broekmans & van Poppel, Amsterdam)

Maria Linemann: Snapshots of China (Ricordi)

Cees Hartog: Guitar Tripper (Alsbach-Educa Holland)

Ernesto Susato: Sieben Tänze für 4 Gitarren

Fernando Carulli: 24 duet

Gitarrenduos für Anfänger (Editio Musica Budapest)

Hans Joachim Teschner: Fridolins Reisetagebuch 2 (Heinrichshofen)

Snadná kytarová dua 1..díl, 2. díl (Edice kytara)

Petr Eben: 33 Czech folksongs (Chanterelle)

Pieter van der Staak: 6 easy pieces for two guitars (Broekmans & van Poppel, Amsterdam)

Gerald Schwertberger: Guitar sounds 1, 2 (Doblinger) Cees Hartog: Guitar Tripper (Alsbach-Educa Holland)

Bruno Henze: Kytarová hra, sešit 1a

L. Powrožniak: sešit č. 5

Michael Praetorius: Four French Dances (J. W. Duarte)

Ctibor Süsler: Snadné skladby pro dvě kytary

Alois Menšík: jedenáct českých a moravských písní (Ritornel) – kyt. kvarteto

Musik für drei Gitarren – Heft 1 (Edition Pro Musica)

Vietoris kodex (Skladby pro zobcovou flétnu a kytaru)

Jaime Zenamon: Impressionen

C. Domeniconi: Water music

Maria Linemann: Eine phantastische Reise (Ricordi) –

Leo Powrožniak: Sešit č. 5
 Vietorisův kodex (Skladby pro zobcovou flétnu a kytaru)
 Michael Praetorius: Four French Dances (J. W. Duarte)
 Stanislav Juřica: Kytarová dua
 Alois Menšík: Jedenáct českých a moravských písní (Ritornel) – kyt. Kvarteto
 Snadná kytarová dua 1..díl, 2. díl (Edice kytara)
 Petr Eben: 33 Czech folksongs (Chanterelle)
 Musik für drei Gitarren – Heft 1 (Edition Pro Musica)
 Gitarrenduos für Anfänger (Editio Musica Budapest)
 Gerald Schwertberger: Guitar sounds 2, 3, 4 (Doblinger)
 Hans Joachim Teschner: Fridolins Reisetagebuch 2 (Heinrichshofen)
 Pieter van der Staak: 6 easy pieces for two guitars (Broekmans & van Poppel, Amsterdam)
 Ctibor Süsser: Snadné skladby pro dvě kytary
 Bruno Henze: Gitarrenspiel – sešit 14
 J. W. Duarte: Dreams Op. 91
 Pieter van der Staak: TID BIT, GIN FIZZ, SLICK TRICK
 Milan Tesař: Best of Milan Tesař (OPUS Print)
 Jaime Zenamon: Impressionen
 C. Domeniconi: Water music
 Maria Linemann: Eine phantastische Reise (Ricordi) – kyt. trio
 Michael Praetorius: Bransle de la Royne
 Bruno Szordikowski: Gonnemara
 Fernando Carulli: 24 duet pro 2 kytary
 Musik für drei Gitarren – Heft 1 (Edition Pro Musica)
 Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)
 Pieter van der Staak: TID BITT, GIN FIZZ, SLICK TRICK
 Milan Tesař: Best of Milan Tesař (OPUS Print)
 Maria Linemann: Eine phantastische Reise (Ricordi) – kytarové trio
 Yvon Rivoal: Songs and dances from Latin America – A, B, C, D, E, F – kyt. duo
 John Dowland: My Lord Willoughby's Welcome Home
 Fernando Carulli: 24 duet pro 2 kytary
 Domenico Scarlatti: Sonáty - výběr
 Milan Zelenka: Obrázky ze Skotska (Easy Czech)
 Yvon Rivoal: Songs and dances from Latin America – A, B, C, D, E, F
 (Henry Lemoine)
 Bruno Henze
 Celso Machado
 M.D.Pujol: Truco Suite
 F. Kleynjans: Canons et arias op.92a, Inventions op.76

Možnosti dalšího vzdělávání pedagogů

Na českých festivalech:

OpenGuitar Křivoklát -

www.openguitar.cz

Kytarový festival Mikulov

www.gfmikulov.com

Kytarové Bienále v Kutné Hoře

www.guitarkutnahora.com

Guitartalent Brno

www.guitar.cz

Soutěže:

Guitartalent Brno – mezinárodní kytarová soutěž

www.guitar.cz

(každoročně počátkem srpna)

PRAGuitarra Clásica - celostátní kytarová soutěž

www.koncertniagentura.cz

(každoročně v druhé půli března, 27.-29.3.2014)

Zruč nad Sázavou mezinárodní kytarová soutěž: 19.-22.6. 2014

Soutěž MŠMT 2014 (a dále pak v tříletých intervalech)